

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ПРЕДСТАВНИЦТВО НАТО В УКРАЇНІ
ВГО «АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ»
КОНСУЛЬТАТИВНА МІСІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

**МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА
БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ
АСПЕКТИ**

*Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 21 березня 2025 року)*

**У двох частинах
ЧАСТИНА II**

**INTERNATIONAL AND NATIONAL
SECURITY: THEORETICAL AND APPLIED
ASPECTS**

*Theses of the IX International
scientific-practical conference
(Dnipro, March 21, 2025)*

**In two parts
PART II**

Дніпро
2025

УДК 34+35
М 58

*Рекомендовано до друку та до поширення
мережею Інтернет Науково-методичною радою
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 7 від 19 березня 2025 р.)*

**М 58 Міжнародна та національна безпека: теоретичні і
прикладні аспекти : матеріали IX Міжнар.
наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 21 бер. 2025 р.) ; у 2-х ч.
Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. Ч. II.
784 с.**

ISBN 978-617-560-057-3

Збірник містить матеріали однойменної дев'ятої міжнародної науково-практичної конференції. У заході взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ, а також фахівці-практики різноманітних державних установ та неурядових організацій. Тематика публікацій охоплює актуальні теоретико-прикладні проблеми міжнародної та національної безпеки.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та освітньому процесі закладів вищої освіти, а також у законотворчості та правозастосовній діяльності.

The collection contains theses of the eponymous ninth international scientific-practical conference. The event was attended by scholars, lecturers and post-graduates of higher schools and scientific institutions, and also practitioners of various public institutions and NGOs. The topics of publications cover urgent theoretical and applied problems of international and national security.

The conference theses can be used in research work and educational process of universities, as well as in law-making and law-enforcement activities.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

д.ю.н., проф. **О. А. Моргунов** (голова); д.ю.н., проф. **О. С. Юнін** (заст. гол.); д.ю.н., с.н.с. **В. С. Березняк**; д.ю.н., проф. **В. О. Боняк**; д.ю.н., проф. **В. В. Дараган**; д.ю.н., проф. **А. О. Собакарь**; д.ю.н., проф. **В. В. Шаблистий**; к.і.н., доц. **Д. В. Прошин**; к.ю.н., доц. **А. В. Самотуга**; к.і.н. **С. М. Цигульський**.

*Факти, судження й висновки, викладені авторами публікацій,
не завжди підтверджуються та поділяються редакційною колегією.*

ISBN 978-617-560-057-3

© ДДУВС, 2025
© Автори, 2025

З М І С Т

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Дараган В. В.

Щодо проблемних питань дотримання вимог режиму секретності
під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій 26

Никифорчук Д. Й.

До питання взаємодії оперативних підрозділів з громадськістю
і населенням в умовах воєнного стану 28

Пеньков С. В., Волошина М. О., Чорний В. А.

Здійснення розшукових заходів приватними детективами
як додатковий інструмент задоволення потреб громадян 31

Варава В. В.

Окремі аспекти забезпечення верховенства права
в оперативно-розшуковій діяльності 33

Єфімов В. В.

До питання кримінальних загроз в агропромисловому комплексі України
під час війни та після воєнного стану 36

Єфімова І. В.

До питання залучення громадськості до активної участі в боротьбі
з організованою злочинністю в умовах воєнного стану 38

Кисельов А. О., Дуднік А. В.

Шляхи підвищення ефективності роботи підрозділів кримінального аналізу 41

Крамаренко Ю. М.

Окремі питання протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом 43

Санакоєв Д. Б.

Сучасний стан та пріоритетні напрямки протидії
організованій злочинності в Україні 46

Телійчук В. Г.

До питання забезпечення громадської безпеки оперативними підрозділами
в умовах воєнного стану як складової громадської безпеки 48

Копилов Е. В.

Прокурорський нагляд за додержанням законів під час проведення
оперативно-розшукової діяльності як інструмент забезпечення
національної безпеки: правові та організаційні аспекти 50

Клешня В. В.

Деякі шляхи вдосконалення правових засад оперативно-розшукової протидії
підрозділами кримінальної поліції розкраданню бюджетних коштів
під час проведення закупівель паливно-мастильних матеріалів 52

Цуканов В. Ю.

Щодо вдосконалення системи правового забезпечення оперативного
обслуговування кримінальною поліцією сфери публічних закупівель 55

Варяниченко О. В. Strategic management of the export potential of a global product manufacturer in the beekeeping industry as a factor of Ukraine's economic and food security	260
Грошелева О. Г. Households' financial security: essence, current situation, directions for improvement	264
Гузенко О. П. Міцність фінансово-економічної безпеки як пріоритетний сегмент розвитку підприємницького сектору України	267
Дранус Л. С., Матвєєва В. М. Наслідки зміни клімату для аграрного сектору України та економічної безпеки	269
Іванова Р. Ю. The influence of the club of rome's analytical research and financial forecasts on Ukrainian economic reforms	270
Кадала В. В. Правовий базис забезпечення фінансово-економічної безпеки в Україні	272
Коробцова Д. В., П'янов С. В. Боротьба з шахрайством у сфері спільного інвестування: роль інформаційних технологій	275
Марків Г. В. Фінансова безпека банків в умовах цифровізації	276
Матюха М. М. Фінансова реструктуризація як засіб попередження кризи	280
Мирончук З. П. Вплив цифрових технологій у бухгалтерському обліку на економічну та національну безпеку держави	281
Мунько А. Ю. Ризики фінансово-економічної безпеки України та шляхи їх мінімізації та/або подолання	283
Намонюк В. Є. Військово-технічне співробітництво як фактор зміцнення національної безпеки та інноваційного розвитку економіки України	286
Нестерцова-Собакарь О.В. Місце та роль фінансової безпеки у захисті національних інтересів України	289
Прокопишин О. С., Лега О. В. Забезпечення фінансової безпеки України в умовах воєнного стану	292
Сидоров О. А. Суть та значення захисту підприємства від рейдерства	293
Синявська Л. В. Прикладні аспекти податкової безпеки	295

- можливі збої у роботі цифрових систем через технічні несправності або хакерські атаки. Технічні несправності можуть бути спричинені апаратними збоями, програмними помилками або помилками під час оновлення програмного забезпечення, а хакерські атаки можуть спричинити витік фінансових даних, блокування доступу до системи або навіть втрату важливої інформації.

Тож сучасний бухгалтерський облік – це не лише про цифри, а й про економічну безпеку країни. Цифрові технології відіграють ключову роль у бухгалтерському обліку, роблячи його не лише ефективнішим, а й більш безпечним для держави та бізнесу. Використання блокчейну, штучного інтелекту, автоматизації та кіберзахисту дозволяє мінімізувати корупційні ризики, покращити контроль за фінансовими потоками та захистити національні економічні інтереси.

1. Мирончук З., Ціцька Н., Андрушко Р., Малецька О. Трансформація системи бухгалтерського обліку в умовах розвитку цифрових технологій. Вісн. ЛНУП: економіка АПК. 2022. 29. 50-58.

2. Романюк Д., Мудрик І. Вплив сучасних технологій на бухгалтерський облік. Матеріали XII наук.-техн. конф. «Інформаційні моделі, системи та технології» Тернопільського національного технічного університету ім. Івана Пулюя (Тернопіль, 18–19 грудня 2024 р.). Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2024. С. 188-189 URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/47323>.

3. Панасюк В., Бурденюк Т., Мужевич Н. Особливості цифрової трансформації обліку. Галицький економічний вісник, 2021, 68(1), 70-76.

4. Ярошук О. Блокчейн у системі бухгалтерського обліку. *Перспективи розвитку освіти, науки і бізнесу в глобальному середовищі : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 23 жовтня 2020 р.)*. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2020. 292 с., С. 99-100.

Анна МУНЬКО

доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Дніпровського державного
аграрно-економічного університету
(м. Дніпро, Україна),
кандидат наук з державного управління
<https://orcid.org/0000-0001-6651-9970>

РИЗИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ ТА ПОДОЛАННЯ

Україна наразі перебуває в ситуації, коли безпекові питання постали критичною проблемою, посилюючись необхідністю збалансування уваги до різних галузей та сфер. Однією із головних визначаємо фінансово-економічну безпеку держави, розробка заходів щодо забезпечення якої повинна базуватися на аналізі відповідних ризиків.

Війна є найбільш ймовірним і найбільш масштабним ризиком фінансово-економічної безпеки України. Прямий вплив бойових дій на економіку, руйнування критичної інфраструктури та дестабілізація ринків – ключові фактори, що визначають економічні перспективи України. Окупація частини територій України позбавляє економіку значної частки промислового потенціалу та природних ресурсів.

Руйнування транспортної інфраструктури та блокада портів обмежують торговельну активність та збільшують витрати бізнесу, тобто має місце ризик порушення внутрішніх логістичних зв'язків.

Повномасштабне вторгнення РФ спричинило масове руйнування виробничих потужностей, скорочення експорту та міграцію працездатного населення. Це суттєво обмежує потенціал економічного зростання та посилює ризик зниження економічної активності. Руйнування підприємств, знищення логістичних зв'язків, скорочення виробництва – все це суттєво обмежує можливості економічного відродження.

Вагомим ризиком є тінізація економіки, адже в умовах війни частина бізнесу

переходить у «сіру зону» через бюрократичні перепони та фінансовий тиск.

Україна значною мірою залежить від імпорту енергоносіїв, мінеральних добрив, критичних матеріалів для оборонної та промислової сфер. У час війни та глобальної турбулентності ця залежність стає критичною, що посилює ризики економічного шантажу та ускладнює забезпечення стратегічної автономії. Це актуалізує ризик зовнішньої ресурсної залежності.

Водночас значна частка імпорту у структурі внутрішнього споживання створює ризики валютної нестабільності та торговельного дефіциту, посилює ризик імпортозалежності.

Бачимо й тенденції щодо деіндустріалізації економіки та переорієнтації її на аграрний та сервісний сектор – країна ризикує втратити промисловий потенціал. Також Україна ризикує закріпитися у ролі постачальника сировини без створення високотехнологічних виробництв, тобто ризиком є провадження політики «сировинного приросту».

Масштабні втрати національної економіки з одночасним збільшенням видатків на оборону та соціальні програми створює хронічний дефіцит державного бюджету, що може загрожувати макроекономічній стабільності. А фінансова стійкість значною мірою підтримується завдяки міжнародній допомозі та кредитуванню [2].

Часті коригування бюджету через форс-мажорні обставини та політичні зміни ускладнюють стратегічне управління фінансами. Невизначеність щодо джерел доходів і витрат послаблює інвестиційну привабливість країни.

Великий бізнес зберігає контроль над стратегічними галузями, що обмежує конкуренцію та інноваційний розвиток. В умовах війни та економічної нестабільності цей ризик зростає.

Децентралізація створила можливості для місцевих бюджетів, але недостатня компетентність управлінців та корупційні фактори гальмують їх ефективне використання. Отже, актуальним залишається ризик низької ефективності діяльності органів місцевого самоврядування у фінансово-економічній сфері. Сюди додається ризик неякісного управління активами, що перебувають у власності громади. Через корупцію та неефективне управління комунальне майно часто використовується нерентабельно або залишається у занепаді.

Велика кількість українців виїхала за кордон, що послаблює внутрішній ринок праці, знижує споживчий попит та ускладнює процеси відновлення економіки [1]. Тому міграція так само є потужним ризиком для фінансово-економічної безпеки.

Попри антикорупційні реформи корупція залишається системною проблемою, яка стримує економічний розвиток та послаблює довіру міжнародних партнерів.

Україна перебуває у групі високоризикових держав через війну, що обмежує доступ до міжнародного фінансування на вигідних умовах. Це, у свою чергу, знижує інвестиційну та інноваційну активність. Витрати на науку та технології скорочуються, що знижує конкурентоспроможність країни у довгостроковій перспективі. Відновлення потребує значних інвестицій, яких наразі немає у повному обсязі, а міжнародна допомога не завжди є прогнозованою.

Не можна ігнорувати й інші ризики, як-от природні катастрофи, екологічні кризи, світові кризи, дефолт та навіть втрату незалежності.

Хоча Україна не є сейсмічно активною країною, зміни клімату можуть спричинити екстремальні погодні явища, які впливатимуть на економіку. Війна призводить до значних екологічних руйнувань, що створює ризики для здоров'я населення та потребує значних фінансових ресурсів на відновлення. Глобальні рецесії можуть скоротити попит на український експорт, що вплине на платіжний баланс.

Україна поки що уникає дефолту завдяки міжнародній допомозі, але високий рівень боргового навантаження робить цей ризик актуальним у майбутньому.

Найгірший сценарій, який залишається малоймовірним, – втрата незалежності, що вимагає всебічної мобілізації ресурсів для запобігання загрозам національному суверенітету.

Отже, фінансово-економічна безпека України перебуває під впливом широкого спектра ризиків, які мають як внутрішнє, так і зовнішнє походження. Ключові загрози пов'язані з війною, макроекономічною нестабільністю, ресурсною залежністю та зниженням економічного потенціалу [4]. Для мінімізації ризиків потрібна ефективна державна політика, яка поєднує структурні реформи, антикризові заходи та міжнародне партнерство.

Отже, сформулюємо пропозиції щодо мінімізації та/або уникнення наведених вище ризиків:

- зовнішня ресурсна залежність: розвиток внутрішніх альтернативних джерел енергії (воднева енергетика, малогабаритні модульні АЕС, глибока геотермальна енергетика), підтримка підприємств, які модернізують виробництво під стандарти енергоефективності ЄС;
- дефіцит державного бюджету [3]: запровадження «стратегічного бюджету»

як багаторівневої системи бюджетного планування з прив'язкою до макроекономічних сценаріїв, розширення податкової бази через дерегуляцію шляхом стимулювання малого бізнесу за рахунок зниження бюрократичного навантаження при реєстрації та спрощення доступу до фінансування;

- відсутність довгострокового бюджетного планування: розробка не тільки середньострокових, а й довгострокових бюджетних планів, закріплення мінімальних норм фінансування критичних секторів, тобто законодавче визначення обов'язкових бюджетних статей на 5-10 років уперед (освіта, інфраструктура, оборона);

- зниження економічної активності: стимулювання повернення українських мігрантів шляхом створення умов для малого підприємництва та роботи в експортно-орієнтованих галузях, тимчасове зниження податкового навантаження для підприємств, що відновлюють виробництво на деокупованих територіях;

- монополізація внутрішнього ринку: запровадження законодавчої вимоги до бізнесу щодо публічного розкриття кінцевих бенефіціарів, а також надання податкових пільг для компаній, які виходять на ринки, де домінують олігархічні структури;

- низька ефективність місцевого самоврядування: запровадження системи автоматичного моніторингу ефективності використання коштів та розвиток міжмуніципального партнерства шляхом створення кластерів між громадами для спільного фінансування інфраструктурних проєктів;

- міграція: створення системи грантів для українських учених і підприємців, що повертаються з-за кордону та розвивають бізнес або науку в Україні, та спеціальних економічних зон у деокупованих регіонах із пільговими умовами для підприємництва;

- зниження кредитних рейтингів: проведення переговорів про конвертацію боргу, тобто щодо його часткового списання в обмін на інвестиції у відновлення, отримання страхових механізмів для зовнішніх інвесторів від МВФ та Світового банку;

- тінізація економіки: стимулювання безготівкових розрахунків, розширення державної підтримки для підприємств, що працюють у «білу»;

- деіндустріалізація: спрямування цільових інвестицій в технологічне переоснащення ключових галузей промисловості;

- порушення логістичних зв'язків: розвиток мультимодальних перевезень через побудову логістичних центрів для поєднання залізничних, автомобільних та водних шляхів;

- брак ресурсів для відновлення: випуск спеціальних цінних паперів для фінансування реконструкції, у тому числі облігацій місцевої позики;

- екологічна криза: впровадження «зеленої економіки», розвиток екологічного страхування та екоподатку для підприємств із високими викидами;

- дефолт: забезпечення фінансового резерву стабільності у вигляді резервного валютного фонду для покриття зовнішніх зобов'язань;

- війна (в частині фінансово-економічних питань): розвиток економіки подвійного призначення, тобто стимулювання виробництва товарів і технологій, що мають як цивільне, так і військове застосування, а також міжнародна координація безпекового страхування у вигляді фонду страхування інвестицій від воєнних ризиків у партнерстві зі світовими фінансовими організаціями.

Україна має унікальну можливість перетворити кризові явища на точку економічного зростання шляхом проведення комплексних реформ та стратегічного управління ресурсами. Запропоновані заходи базуються на сучасних глобальних трендах, але адаптовані до специфіки країни. Головний акцент – на диверсифікації економіки, розвитку інновацій та створенні умов для залучення капіталу.

1. Трещов М. М. Модернізація енергетичного сектору як пріоритетний напрям повоєнного відновлення України. *Науковий вісник: Державне управління*. 2024. № 1 (15). С. 28-45.

2. Трещов М. М. Фінансове забезпечення відновлення та реконструкції України у повоєнний період. *Науковий вісник: Державне управління*. 2023. № 2 (14). С. 19-40.

3. Мунько А. Ю. Політика фінансової безпеки територіальних громад: розробка, реалізація, оцінювання. *Таврійський науковий вісник*. 2022. № 1. С. 66-72.

4. Kryshtanovych, M., Vartsaba, V., Kurnosenko, L., Munko, A., & Chepets, O. (2023). Development of public management of financial and economic security in modern conditions. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1 (48), 258-267.